

DIAGRAM

HELT ENKELT

DAVID
STAVEGÅRD

Smartare, tydligare och roligare	5
Visa ingenting – berätta istället.....	7
Skillnaden mellan diagram, graf och dataset	12
Några fundamentala principer	14
Viktiga punkter att tänka på.....	19
Från data till ett färdigt diagram	23
Hantverket att skapa diagram	28
När passar vilket diagram?	31
När du jämför stort och smått	48
Ljug med diagram	50
5 knep för snyggare grafer	60
Presentationen styr poängen	68
Det blev inget David Tower.....	71
Komplicerade grafer kan vara rätt.....	74
Dashboards	77
Ett diagram, många berättelser	80
Slutord	88
Om författaren	95

Smartare, tydligare och roligare

Det är väldigt lätt att luras med diagram. Medvetet eller inte. Många kör i diket. Några kanske tror att informationen ger dem sanningen när den visas i ett diagram, men när de tittar närmare inser de att de har blivit lurade.

I den här boken lär du dig både hur du luras med diagram och hur du kan göra rätt. Nej, jag tycker inte att du ska luras – på något sätt. Snarare vill jag visa dig knepen så att du känner igen dem nästa gång du ser reklam för en produkt eller en sammanställning i en tidning. Ett klassiskt exempel är stapeldiagram där formgivaren klipper av botten för att få skillnaden att se större ut. Vi kommer till det senare, men det finns många andra sätt.

Ibland visar diagram sanningen. Ibland visar de *en* sanning. Och ibland visar de – ja, i brist på ett bättre ord – ingenting.

Den första boken jag gav ut var bredare och handlade om hur du kan tänka när du jobbar i Excel. Den hade ett kapitel om diagram, men det finns så mycket mer att

säga om saken. I den här boken vill jag djupdyka in i diagrammens värld. Även om diagram ofta hänger ihop med Excel, tror jag att majoriteten av alla publicerade diagram du ser – i media, på webben och i årsredovisningar – förmodligen är gjorda i designprogram.

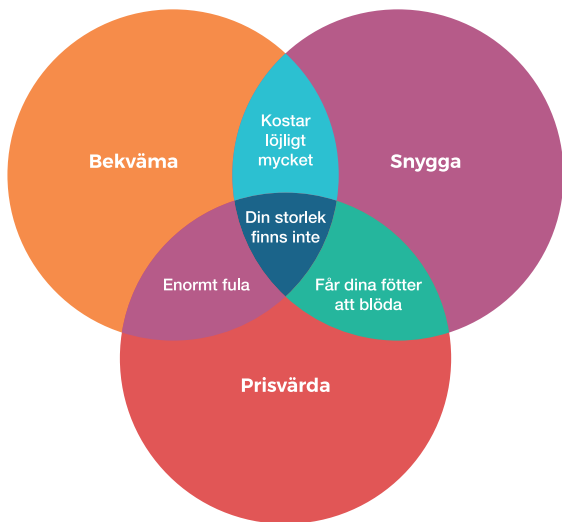
Visst är jag en Excel-människa, men med 15 års erfarenhet av Business Intelligence och diagram vet jag också var och varför människor brukar göra fel.

Den här boken handlar inte om hur du gör diagram i Excel. Den handlar faktiskt inte om hur du gör diagram i något program, för min del kan du lika gärna rita dem på en servett.

Jag vill visa dig hur du kan bli bättre på att tänka kring dem. Hur du kan göra smartare diagram genom att först fundera på vad du vill säga och hur du hjälper mottagaren att se vad du ser i siffrorna.

Så om du är nyfiken på hur du kan tänka smartare och på så sätt enklare få fram ditt budskap, då är den här boken för dig.

Venndiagram

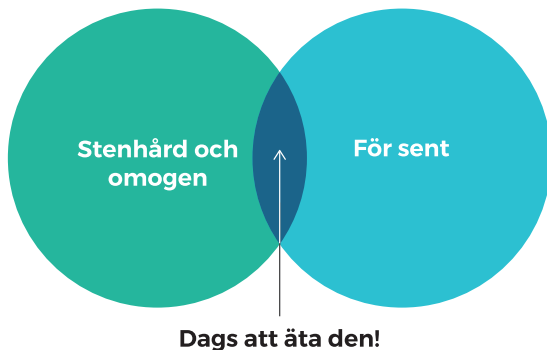
När du köper skor.

Plus: Här har antal, storlek och siffror inte lika stor betydelse, vilket öppnar upp för nya möjligheter. Du kan antingen diskutera de separata områdena eller vad som händer när de korsar varandra.

Minus: Antalet områden behöver vara relativt begränsade – två till fyra fungerar bäst, annars riskerar diagrammet att bli otydligt. Visar normalt sett inga siffror.

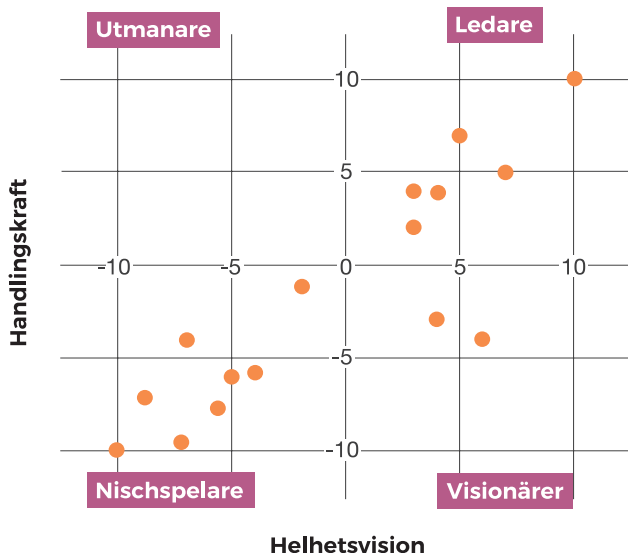
Kommentar: Venndiagram visar olika egenskaper och vad som händer när dessa de överlappar. De kan till exempel användas för att visa kundgrupper som köper olika produktkategorier eller hur reklamkampanjer i ett antal kanaler når olika målgrupper. Området du är ute efter är det där alla fälten överlappar varandra.

Du kan ha olika storlekar på områdena för att till exempel visa att ett område är viktigare än ett annat. Med det upplägget blir även det överlappande området mindre, vilket du kan använda som en del av din berättelse.

Avokado. Så god och omöjlig på samma gång.

Sambandsdiagram

Plus: Snygga när du vill illustrera punkter som finns på två dimensioner.

Minus: Kan bli stökiga och svåra att hitta i.

Kommentar: Sambandsdiagram visar värden som varierar både på x-axeln och på y-axeln. Den här typen av graf

används oftast vid två olika situationer. För det första när du har flera värden och vill visa en trend eller ett samband mellan dem, och för det andra när du vill visa ett samband mellan två egenskaper hos ett värde.

Har du många datapunkter och vill visa ett samband, brukar det uppstå små kluster av datapunkterna eller så lägger de sig som ett band över diagrammet likt Vintergatans stjärnor.

Inget företag är så känt för att använda detta diagram som Gartner, som regelbundet utvärderar olika mjukvaror och it-företag och placerar dem i en av fyra kvadranter.

Jag tycker det här är en bra uppställning, för du får en känsla för att någon som kan vara väldigt stark inom sin vision kanske inte behöver vara lika framgångsrik i handling, men när den är det – då hamnar den i det som Gartner kallar magic quadrant, den fjärdedel som är högst upp till höger. Vem vill inte befinna sig i den magiska kvadranten?

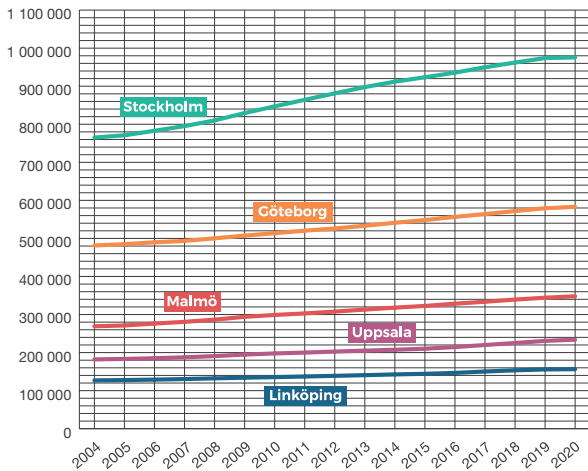
5 knep för snyggare grafer

1. Reducera brus

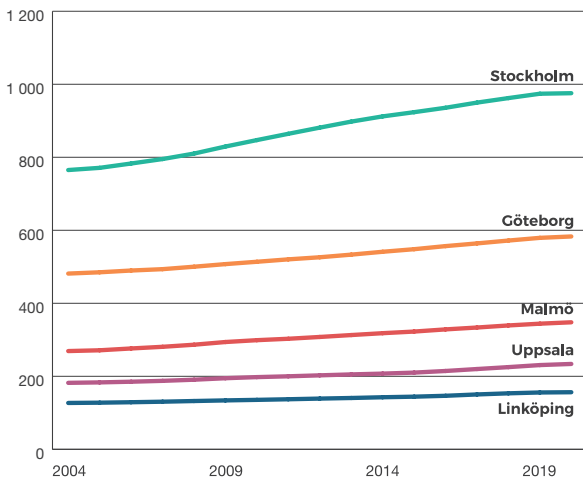
I den första grafen på nästa sida måste ögonen röra sig mer. Det kräver också mer jobb att hålla ordning på vilken linje som är vilken.

I den andra grafen har jag skapat en struktur genom att flytta alla etiketter till höger. Jag har också tagit bort störande linjer. Ibland går det även att ta bort axlar som inte ger något värde och även nollorna i tusental (om du är tydlig med det).

Rensa bort så mycket du kan, bara budskapet inte försvinner.

Folkmäängd efter region och år
(data från SCB).

Folkmäängd efter region och år,
i tusental (data från SCB).

Den här boken handlar inte om hur du gör diagram i Excel. Den handlar faktiskt inte om hur du skapar diagram i något program alls.

Däremot lär den dig att bli bättre på att tänka visualiseringar och infografik. Att genomsåda när andra luras och att berätta historier utifrån siffrorna. Allt för att göra smartare diagram som hjälper mottagaren att se vad du ser.

David Stavegård är Excel-gurun som håller inspirationsföreläsningar med siffror i fokus.

”En suverän guide som borde delas ut till journalister, politiker och andra som arbetar med samhällsinformation.”

Fredrik Landberg, vd

eget
förlag

KUNSKAP
— PÅ —
NOLLTID

ISBN 978-91-86951-79-5

9 789186 951795 >